

hogy a hitelező végrehajtható bírói határozatot kaphasson, úgy mint az az idézés és az ítélet. Ennél kevesebb biztosítékkal ebben az eljárásban még kevésbé elégedhetünk meg, az egyik intés a fizetési meghagyás kézbesítése, a második pedig a végrehajtás foganatosítása, t. i. a végrehajtási záradékkal ellátott fizetési meghagyás kézbesítése*.

Ez az indokolás azonban nem meggyőző. A formaszzerű peres eljárásban nem azért van külön idézés és külön ítélet, mert két figyelmeztetés kell, hanem mert ez a per technikájából folyó és így elkerülhetetlen. Ha tehát a kétszeri intés szükségessége a fizetési meghagyásos eljárás szerkezetéből nem okvetlenül folyó, illetve elkerülhető, ez esetben ide áthozni ezt csak azért, mert a peres eljárásban így van ez, nem kell. Ha az egyszeri intés alapján beálló jogerő csak kivételesség, utalhatok arra, hogy ez a kivételesség más téren is jelentkezik. Ott van például a büntető parancs, a különböző adófizetési meghagyások, a kényszerkölcsönfizetési meghagyás, ott a váltó, kötelező jegy és kereskedelmi utalvány alapján kibocsájtott fizetési meghagyás 3 napos kifogásolási határidővel. Abból kiindulni, hogy az adós értelmetlen vagy gondatlan ember lehet, aki a fizetési meghagyást a zsebébe süllyeszti és az egész üggyel nem törődik, épp úgy nem lehet, mint abból sem, hogy a megidézett alperes nem tudja a keresetlevelet és az idézővégzést elolvasni.

A peres eljárás és igazságügyi szervezet módosítása tárgyában benyújtott törvényjavaslat egyszerűen törölhetné tehát a Pp. 598. §-ának rendelkezését, már pusztán azért, mert felvételének indoka nem áll meg, de ezen túlmenően azért is, mert az utólagos ellentmondás megengedése oly hátránnyal jár, amely miatt a hitelező, aki gyorsabban kíván végrehajtható határozathoz jutni, nem igen veszi ez eljárást igénybe. Ez a hátrány: az eljárás hosszadalmassága, nehézsége, az ügy elhúzásának a perbelinél is nagyobb lehetősége, amit még megtéző a Pp. 605. §-ának rendelkezése is, mely szerint a fizetési meghagyás hatályvesztése esetén a hitelező az adóstól semmiféle költséget, tehát az adós hibájából felmerült végrehajtási eljárás költségeit sem követelheti.

Dr. Balla Ignác.

Valorizáció Lengyelországban. Lengyelországban tudvalevőleg a valorizáció tételes szabályozást nyert az 1924. január 11-i szanálási törvényben adott felhatalmazás alapján 1924. május 21-én kelt elnöki rendelettel, mely azóta a gyakorlat alapján felvetődött kérdések folytán több újabb rendelettel nyert kiegészítést. Ami e rendelet elvi alapját illeti, nem követ kizárólagosan egy elvet, hanem különbözőket vegyesen alkalmaz. A rendeletek alkalmazást nyernek minden követelésre, mely 1924. április 28-a előtt a Lengyelországban érvényben volt pénz nemekben keletkezett, azaz lengyel márkában, cári rubelben, osztrák-magyar koronában, vagy német márkában. 1914. augusztus 1-től e pénz nemekre átszámítási kulcsot állapít meg az új pénzegységre, a zlotyra való átszámítás céljából. A követeléseket azután jogcímeik szerint tárgyalja. Mindenfajta jogcímnél megállapítja, hogy az átszámítási táblázat

alapján hány százalékos alapon valorizál. De nem marad mereven ezen a százalékos alapon, hanem egyes követeléseknél a fedezeti alapra helyezkedik, így a takaréketeléseknél, ahol a betétek hováfordítása alapján állapítja meg az illetékes hatóság a betevők kívánságára azok részére kinevezett gondnok meghallgatásával a valorizációs kulcsot, hasonlóképpen a zálogleveleknél, ahol a valorizált jelzálogos követelések tekintetbevételével állapítja meg a záloglevéltulajdonosok részére fordítandó fedezeti alapot. Ahol százalékosan határozza meg a rendelet a valorizációs kulcsot, ott is ez a kulcs az egyes esetekben felemelhető és leszállítható, sőt amennyiben az átértékelés az adós anyagi romlásával járna, ez a valorizáció teljes mellőzéséig terjedhet, ha pedig az adós rossz helyzete átmeneti, fizetési halasztás engedélyezhető. Itt a vétkeességi elv is közrejátszhat, amennyiben az adós anyagi romlására nem hivatkozhat, ha a tartozása gonosz szándékból elkövetett cselekményből ered. Ha azonban a valorizáció mellőzése a hitelező nyilvánvaló kárával járna, akkor az adós ilyen védelmének nincs helye. A valorizációs kulcs nyílt és váltó, csekk követeléseknél 10%, jelzálogilag biztosított követeléseknél és telekkönyvi jogoknál 15–50%, nyugdíjköveteléseknél 60% stb.

A valorizáció birói ítélettel és egyezségileg már megítélt követelésekre is hely foghat, azonban fenntartás nélkül elfogadott fizetések esetén a rendelet már nem alkalmazható.

A rendelet egyes intézkedéseinek helyessége bírálható, de mindenesetre az az előnye, hogy jogbiztonságot teremt, másrészt elég teret enged a birói gyakorlat utján való individualizációnak.

ifj. dr. Szigeti László.

Hazai joggyakorlat.

Próbaidő. Az alkalmazottak szolgálati jogviszonyait szabályozó 1910/1920. M. E. sz. rendelet 5. §-a szerint a próbaidő tartama egy hónapnál (fontosabb teendőkkal megbízott alkalmazottakkal szemben pedig két hónapnál) hosszabb időben nem állapítható meg. Gyakorta előfordul, hogy a felek ennél hosszabb, pl. három hónapi próbaidőt kötnek ki. Mi ennek a jogi hatása? E kérdés vitatásánál figyelembe kell venni, hogy a *köznap*i értelemben rendszerint mást értenek próbaidő alatt, mint amit a rendelet ért ezen kifejezés alatt, *jogi* értelemben. *Köznap*i értelemben ugyanis a próbaidő kikötése alatt a szerződő felek azon jogukat értik, hogy a kikötött idő lejártá után tetszésük szerint nyilatkozhatnak afelett, hogy vajjon a szolgálati viszonyt folytatni kívánják-e vagy sem. Ezzel szemben a rendelet szerint a próbaidő *jogi*